

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2008. október 20.

**MAGYAR NYELV
ÉS IRODALOM**

**KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA**

2008. október 20. 8:00

I. SZÖVEGÉRTÉS

Időtartam: 60 perc

| | |
|----------------|--|
| Pótlapok száma | |
| Tisztázati | |
| Piszkozati | |

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók

Válaszait gondos mérlegelés után írja le! Egyértelműen és szabatosan fogalmazzon! Ha javít, egyértelműen tegye!

Ügyeljen a helyesírásra! Ha bizonytalan, használjon helyesírási szótárt!

Eredményes munkát kívánunk!

Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszoljon a kérdésekre!

RÉZ PÁL: FÜLSZÖVEG



A hétköztetes értelmező szótár nem tud a fülszövegről, annál jobban ismerjük mi, írók, szerkesztők, könyvkereskedők, olvasók. Fülszövegnek, ugye, a könyv borítójának – envelopjának – azt a részét nevezzük, amelyen a kiadó ismerteti a könyvet, kedvet csinál az olvasásához. Mint ahogy az embernek is két füle van, általában a könyv is egy bal és egy jobb oldali füllel rendelkezik (persze nem világnézeti, nem is politikai értelemben). A fül üres is lehet, de ritkán az, a kiadó többnyire él a lehetőséggel, hogy tájékoztasson a könyvről, amelyet kezünkben tartunk, esetleg más kiadványaira is felhívja a figyelmet.

A lektor – aki a fülszöveget is írja vagy szerkeszti – többféleképpen járhat el. A legkényvemesebb megoldás persze az, ha közli a szerző fényképét, és felsorolja korábbi munkáinak címét, esetleg idéz az azokról írt – magasztaló – kritikákból. Megteheti, hogy „vallomás”-ra kéri fel az író: foglalja össze, mit akar mondani új művével. Ennek az eljárásnak két veszélye van: az egyik az, hogy az író nem kívánja – esetleg nem tudja – tömören elmondani, mi volt a szándéka; a másik az, hogy túldicséri magát. Többnyire a lektor – a szerkesztő – fogalmazza meg tehát a szöveget. Szerencsés esetben miniesszét kanyarít, pontos és érzékletes képet ad, ha nem is kritikát, a szóban forgó műről. A Szépirodalmi Könyvkiadóban, ahol négy évtizedig dolgoztam, legalább három mestere volt a fülszövegírás nehéz és sohasem kellőképpen értékelt művészetének: Juhász Ferenc, Domokos Máttyás, Kőszeg Ferenc. (Egyéni stílusuk alapján akkor is kideríthetnénk fülszövegeik szerzőjét, ha a kolofonban nem volna olvasható a nevük.) Ezek a miniatűr tanulmányok nem csupán az olvasók tájékoztatását szolgálták, hanem egy-két megállapításuk, fordulatuk – olykor szó szerint, máskor átfogalmazva – a lustább vagy invenciótlanabb kritikusok bírálataiban is fel-felbukkant (többnyire idézőjel nélkül), sőt megesett, hogy irodalomtörténeti kompendiumokba is bekerültek. Ennél nagyobb megtiszteltetés nem érheti ezt a szerény műfajt.

Minthogy újabban mintha visszatérőben volna a magyar prózairodalomban az anekdota műfaja – az irodalomtörténetben sajnos még nem –, bátorkodom fülszövegemet két idekapcsolódó történettel megtoldani. Mindkettő velem esett meg.

Egy közepes író közepesnél is gyengébb regényét szerkesztettem valamikor az 50-es években. Hiába kínlódtam a máskor villámgyorsan gépbe diktált fülszöveggel: az olvasó-szerkesztői tisztesség újra és újra megakadályozta, hogy dicsérjem a regényt. Végül, felismerve, hogy tehetetlen vagyok, megkértem a szerzőt, írja meg ő a szöveget. Boldogan vállalkozott a feladatra, már másnap be is hozta a szerkesztőségbe gondosan csiszolt sorait. Nem a könyvről írt, hanem szerzőjéről, vagyis önmagáról, de harmadik személyben, mintegy ajándékba adva a szöveget a szerkesztőnek (mint ahogy csakugyan ez történt). E könyv írója, olvastam, méltó örököse századunk nagy magyar elbeszélőinek, Móricznak, Krúdynak, Kosztolányinak, regényei csakúgy, mint novellái a társadalomrajz alaposságában, a lélekábrázolás mélységében, nyelvi erőben és árnyaltságban nem méltatlanok az ő immár klasszikussá vált munkáikhoz. Színpadi műveinek ragyogó technikája Bródy, Molnár, Szép Ernő, Szomory tudásával és leleményességével vetekszik, egyszersmind zseniálisan eredeti. Költeményeket – fájdalom! – a sokoldalú és termékeny szerző nem ír... Mivel attól tartottam, hogy a dicshimnuszot nekem fogják tulajdonítani, nem adtam nyomdába. Elkéseredetten kerestem egy passzust, amelyet odacsaphatnék a hajtókára, de a suta mondatok a könyv testében még csak elcsúsztak valahogy, a fülön már nem. (Amiből egy akadémikus akár arra is következtethetne – meglehet, elsietetten –, hogy a fül igényesebb műfaj, mint a regény.)

A másik író nevét nem kell eltitkolnom: Déry Tibor volt az. A pálya vége felé mulatságos kis regényt írt – „rémregényt”, ahogy nevezte –, *A félfülű* volt a címe, egy milliomosunoka történetét beszélte el, akit elrabolnak, majd a haramiák levágják egyik fülét, azt küldik el családjának, hogy így késztessek őket a váltságdíj kifizetésére. Nem tudtam ellenállni a kísértésnek, így kezdtem a fülszöveget: Ez a könyv, akárcsak hőse, ifjabb Hamilton György, félfülű... – és azt javasoltam főnökeimnek, hogy a kötet egyik papírfülét metsszük le cikcakkosan. Büszke voltam ötletemre, ám a kiadó zord vezetősége léhának ítélte, komolyabb, súlyosabb, világnézeti indíttatású ismertetésre utasított – ez olvasható a regényke bal fülén. Az sem vigasztalt, hogy Déry, akinek persze beszámoltam csődbe fulladt kísérletemről, talán ifjúkori dadaista verseire és színdarabjaira emlékezve, így dedikálta könyvét: „Klárinak, Palinak, a kivájt fülűnek.”

Ma is fáj az egykori kudarc. Már csak azért is, mert – ha jól tudom – a magyar az egyetlen nyelv, amely – igencsak szellemesen – fülszövegnek nevezi a fülszöveget, és mert bizonyára Déry regénye az egyetlen mű a világirodalomban, amelynek címében a félfül szerepel. Ilyen találkozásokra tehát aligha fog sor kerülni többé.

**1. Döntse el, hogy helyesek-e a következő meghatározások (igen – nem)!
Döntését indokolja a szöveg alapján!**

- envelop: a könyv borítójának a fülszöveget tartalmazó része _____

- lektor: az a személy, aki a fülszöveget írja _____

| | |
|--------|--|
| 2 pont | |
|--------|--|

2.

a) A második bekezdés a fülszövegnek három fajtáját különbözteti meg. Mutassa be ezt a három fajtát a szöveg alapján a következő táblázat segítségével!

| A fülszöveg tartalma | A fülszöveg típusa | A megoldás minősítése |
|----------------------|--------------------|-----------------------|
| | | |
| | | |
| | | |

| | |
|--------|--|
| 6 pont | |
|--------|--|

b) A következőkben három fülszöveg-részlet olvashat. Döntse el, hogy a fülszöveg-részletek melyik fenti típusba sorolhatóak! Döntését 1-1 mondatban indokolja is!

- A. „Ebben a könyvben azt szerettem volna megírni, hogy csak az találhatja meg visszakívánt Katalin utcáját, aki nem vétett ellene. Az író most beavatja az olvasót titkába: ő milyennek képzele el a halál utáni életet, a túlvilágot, az élők és holtak érintkezését és folyton változó viszonylatait. [...] Az író egyik legkedvesebb gyermekét teszi le az olvasó elé, mint az ókor római polgárai, ha felemelték a csecsemőt, magukénak ismerték el.”
- B. „... hagyományos formájú regény, amely egy kudarcra ítélt kapcsolaton keresztül mutatja be Nyugat és Kelet – eltérő történelmi tapasztalataiból fakadó – szembenállását is. Látszat és valóság ütközik a vád, a védelem és az ítélet hármában...”
- C. „A Szabó Magda-életműsorozatnak ez a kötete, amely először 1968-ban jelent meg, egy görögországi nyaralás élményeinek krónikája. Az író személyes, szubjektív hangvételű naplót ad az antik görög világgal való találkozásáról, amely több, mint

egyszerű úti élmény az ókori kultúra bűvkörében felnőtt, s klasszika-filológiát végzett Szabó Magda számára.”

A: _____

B: _____

C: _____

| | |
|--------|--|
| 6 pont | |
|--------|--|

3.

a) A következő állítások között van kettő, amely a szöveg alapján nem igaz. Írja e két állítás számát a négyzetekbe, és indokolja döntését a szöveg vonatkozó részének idézésével!

- 1) A fűlszöveg írójának neve sohasem derül ki.
- 2) A fűlszöveget gyakran név nélkül idézik más kritikusok, irodalmárok.
- 3) Az olvasókat egyáltalán nem érdekli a fűlszöveg.
- 4) A fűlszövegírás nehézsége és megbecsültsége nem áll arányban egymással.

| | |
|--------|--|
| 2 pont | |
|--------|--|

b) A szerző szerény műfajnak nevezi a fűlszöveget. Döntse el, hogy a fenti négy állítás közül melyik kettővel indokolható a szöveg szerint ez a minősítés! Írja a két állítás számát a négyzetekbe!

| | |
|--------|--|
| 2 pont | |
|--------|--|

4. „A hétkötetes értelmező szótár nem tud a fülszövegről...”

Írja meg az értelmező szótár számára a meghatározást a *fülszöveg* címszóhoz! A szócikk a következő szempontokra térjen ki: a fogalom meghatározása, a fülszöveg célja(i), szerzői!

4 pont

5. A szövegben több idegen szó is előfordul. Állapítsa meg a szövegkörnyezet segítségével, hogy a következő idegen szavak a felsorolt magyarázatok közül melyikhez illenek! Írja a megfelelő magyarázat betűjelét a szó mellé! (Mindegyik szóhoz csak egy magyarázat tartozik.)

- kolofon: ____
- invenciótlan: ____
- kompendium: ____
- passzus: ____
 - A. illetékesség, jogosultság híján levő
 - B. különféle forrásokból származó, azonos témát összefoglaló könyv
 - C. az írásmű egy rövidebb részlete, szakasza
 - D. könyv alakban kiadott naptár
 - E. ötletesség, találmányosság hiányában szenvedő
 - F. a kiadási, kiadói adatok közzlése a könyv végén
 - G. a könyv vagy fejezet alap gondolatát megfogalmazó jelige, jelszó

3 pont

6.

a) Az első anekdotikus történetben megjelenő író jó példája az egyik fűlszövegfajta veszélyének. Mi ez a veszély?

| | |
|--------|--|
| 1 pont | |
|--------|--|

b) „*Nem a könyvről írt, hanem szerzőjéről, vagyis önmagáról, de harmadik személyben...*”

Javítsa át az idézett író szövegrészét úgy, mintha első személyben fogalmazta volna!

(Írja a sorok fölé a javításokat!) Tegye idézőjelbe az író szövegét!

Végül, felismerve, hogy tehetetlen vagyok, megkértem a szerzőt, írja meg ő a szöveget. Boldogan vállalkozott a feladatra, már másnap be is hozta a szerkesztőségbe gondosan csiszolt sorait. Nem a könyvről írt, hanem szerzőjéről, vagyis önmagáról, de harmadik személyben, mintegy ajándékba adva a szöveget a szerkesztőnek (mint ahogy csakugyan ez történt). E könyv írója, olvastam, méltó örököse századunk nagy magyar elbeszélőinek, Móricznak, Krúdynak, Kosztolányinak, regényei csakúgy, mint novellái a társadalomrajz alaposágában, a lélekábrázolás mélységében, nyelvi erőben és árnyaltságban nem méltatlanok az ő immár klasszikussá vált munkáikhoz. Színpadi műveinek ragyogó technikája Bródy, Molnár, Szép Ernő, Szomory tudásával és leleményességével vetekszik, egyszersmind zseniálisan eredeti. Költeményeket – fájdalom! – a sokoldalú és termékeny szerző nem ír... Mivel attól tartottam, hogy a dicshimnuszt nekem fogják tulajdonítani, nem adtam nyomdába.

| | |
|--------|--|
| 3 pont | |
|--------|--|

7. „Elkeseredetten kerestem egy passzust, amelyet odacsaphatnék a hajtókára.”

a) Fogalmazza meg pontosan, hogy mire utal ez a mondat! Hogyan akarta megoldani a fülszöveg problémáját a szerkesztő?

| | |
|--------|--|
| 1 pont | |
|--------|--|

b) Mely nyelvi elemek utalnak a fenti mondatban a szerkesztő helyzetéhez való viszonyulására? Magyarázza is meg, hogy miért!

- _____

Magyarázat: _____

- _____

Magyarázat: _____

| | |
|--------|--|
| 2 pont | |
|--------|--|

8. „javasoltam főnökeimnek, hogy a kötet egyik papírfülét metszünk le cikcakkosar”

Magyarázza meg, hogy miért illett volna ez a megoldás a könyvhöz!

| | |
|--------|--|
| 1 pont | |
|--------|--|

9. Keresse ki a 3. bekezdésből azt a két kifejezést, amellyel Réz Pál írása előző és következő részének műfaját megnevezi!

- előző: _____

- következő: _____

| | |
|--------|--|
| 1 pont | |
|--------|--|

10. A következő internetes naplóbejegyzés egy fülszövegnek az olvasóra gyakorolt hatásáról szól.

Hogyan lesz valaki Potter-rajongó?

[...] Csak azt tudhatom, hogy én hogyan lettem az. Az első Harry Potter könyv tíz éve, június 26-án jelent meg, a magyar fordítás két évvel később. Jártamban-keltemben belebotlottam a könyvesboltokban, emlékezetem szerint valamikor 2000 első félévében – akkor már a második kötet is kapható volt. A gyermek borító és a lelkendező fülszöveg alapján úgy találtam, hogy übergáz. Varázslóiskola? Jajjnemááár... A „bestseller” szó eleve kihozta belőlem a sznobot. Semmit nem tudtam a történetről – amint akkor még mások se nagyon, mármint itthon. Kisfiú, aki varázsolni tanul... Aha, édes, ja. Biztos marha izgalmas – de nem nekem. Szeretem ugyan a meséket, de nem az ilyen bárgyúságot. Nem tudom, mit talált el bennem a téma (pontosabban a tálalása), amitől irritált, de nagyjából biztos voltam benne, hogy ezt a könyvet nem nekem írták. Amikor belefutottam (tán valamelyik kötet fülszövegében) abba az infóba, hogy 7 (hét!) könyvből fog állni a sorozat, még jól fel is háborodtam: utálom az „egy rókáról nyúzzunk le jó sok bőrt” effektust. [...]

Szerző: Birtalan Balázs Forrás: <http://birtalan.blogspot.com/2007/07/hogyan-lesz-valaki-potter-rajong.html>

a) Keresse meg, és húzza alá a művel kapcsolatos tényeket közlő szavakat, szókapcsolatokat a naplóbejegyzésből!

| | |
|--------|--|
| 3 pont | |
|--------|--|

b) Magyarázza meg, hogy mit jelentenek a naplóbejegyzés következő, aláhúzott szófordulatai!

- A „bestseller” szó eleve kihozta belőlem a sznobot

- Nem tudom, mit talált el bennem a téma (pontosabban a tálalása)

- utálom az „egy rókáról nyúzzunk le jó sok bőrt” effektust

| | |
|--------|--|
| 3 pont | |
|--------|--|

| | |
|---------|--|
| 40 pont | |
|---------|--|

| | maximális pontszám | elért pontszám |
|----------------|-----------------------|-------------------|
| I. Szövegértés | 40 | |

javító tanár

Dátum:

| | elért pontszám | programba beírt pontszám |
|----------------|-------------------|--------------------------------|
| I. Szövegértés | | |

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum:

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad.
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő.

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2008. október 20.

**MAGYAR NYELV
ÉS IRODALOM**

**KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA**

2008. október 20. 8:00

II. SZÖVEGALKOTÁS

Időtartam: 180 perc

| | |
|----------------|--|
| Pótlapok száma | |
| Tisztázati | |
| Piszkozati | |

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók

Válasszon ki és oldjon meg egy feladatot! Ha munka közben mégis elkezd egy másik feladatot is, az előzőt húzza át!

A kifejtésben vegye figyelembe a feladatban adott szempontokat!

Bátran fogalmazzon önálló véleményt, és adjon számot ismereteiről is.

Írását gondosan szerkessze, helyesírását ellenőrizze a szótárból, ha bizonytalan.

Jegyzeteket, vázlatot készíthet, de ügyeljen arra, hogy azok elváljanak a kész fogalmazástól. A szövegbe is jegyzetelhet.

Válasza, megoldása 3–8 oldal terjedelmű legyen.

Eredményes munkát kívánunk!

Érvelés

Miként él tovább a Biblia, a bibliai hagyomány a későbbi századokban, művelődéstörténeti korszakokban? Érezhető-e hatása korunk művészeti életében, mindennapjaiban? Legalább három nyelvi-kulturális jelenség, mű bemutatásával fejtsse ki véleményét! Érvelő esszéjében vegye figyelembe az alábbi gondolatokat is!

A Biblia, mint a történelmi múlt minden más emléke, átnyúl a keletkezése óta eltelt évszázadokon, s van mondanivalója korunk embere számára is. Nemcsak a kutatók, nemcsak a hívők, hanem az elvilágiasodott, már nem vallásos olvasó számára is. Költői alkotásai, a benne felhalmozott bölcsesség nemcsak esztétikai élvezetet nyújt, nemcsak elgondolkoztat, de csodálatra is készíti olvasóját, akárcsak a Homérosz nevéhez fűzött Iliász vagy Odüsszeia. Talán még inkább, minthogy kulturális örökségünk jó része is viseli hatásának nyomait.

(Poór József: *Rövid bevezetés a Bibliába*)

VAGY

Egy mű értelmezése

Milyen mesei hagyományokra épül *Az utolsó mese*? Lehet-e egy mese a műfaj utolsó megnyilatkozása? Értelmezze Ottlik Géza írását! Kifejtésében vizsgálja a cím és a mesei motívumok szövegbeli jelentését is!

Ottlik Géza: *Az utolsó mese*

Volt egyszer egy elvarázsolt királyfi, aki egy tündérszép királykisasszony kezére pályázott. De csak úgy kaphatta meg, ha előbb legyőzi a hétfejű sárkányt, felépíti a kacsalábon forgó kastélyt, s felébreszti és megneveteti a befalazott, alvó királykisasszonyt. Sok-sok vesződés, kaland, hőstett, utazás és munka árán legyőzte hát a hétfejű sárkányt, felépítette a kacsalábon forgó kastélyt, és felébresztette az alvó királykisasszonyt. No, az mindjárt elmosolyodott, s megtartották a lakodalmat.

Aztán, hogy ez is véget ért, leültek egymással szemben, és mosolyogtak.

De eltelt egy nap, s még egy, még egy. Már az első is igen hosszú volt, mert sok órából állt, az órák meg sok percből, a percek sok másodpercből.

- Hát most mihez fogjunk? — kérdezte a királyfi.

- Most boldogok vagyunk — mondta a felesége.

- Igaz is.

De három nap múlva a királykisasszony szólalt meg.

- Mit is csinálunk most? — azt kérdi.

- Hát boldogok vagyunk. — mondta az ura.

- Vagy úgy, persze.

Megint mosolyogtak egymásra egy napig, de akkor egyszerre felállt mind a kettő.

- No csak.

- Van egy ötletem. — mondta a királyfi. — Befalazlak és elaltatlak megint.

- Jó!

- Lerombolom a kacsalábon forgó kastélyt, és föltámasztom a hétfejű sárkányt. Hogy újra legyen mit építenem, és legyen kit legyőznöm.

Neki is fogott mindjárt. Csakhogy ez nem volt már olyan egyszerű. Sem sok vesződés, még több hőstett, sem kaland, jövés-menés árán nem bírta lerombolni a kastélyt, mert az mindig elfordult előle a kacsalábakon —, még kevésbé bírta helyére tenni a sárkány levágott hét fejét, s nem lehetett a királykisasszonyt sem befalazni, elaltatni többé. Teltek a napok, amikből hónapok lettek és rövid esztendőök, s így küszködtek.

Még ma is élnek, ha meg nem haltak.

VAGY**Összehasonlító elemzés**

Kiss Csaba (1960–) *Hazatérés Dániába* című drámája Shakespeare *Hamletjét* dolgozza át, írja újra. Mennyiben állítja be másként a két műből származó alábbi két részlet az anya és a fiú viszonyát? Milyen nyelvi, stilisztikai jelek utalnak a két drámai alak kapcsolatának különbségeire?

William Shakespeare: *Hamlet, dán királyfi***HAMLET**

(...)Pisz! ülj le csöndesen,
Én hadd töröm a szíved; mert fogom,
Ha törhető anyagból van csinálva;
Ha átkos megszokás úgy meg nem edzé,
Hogy minden érzés ellen bástya lett.

KIRÁLYNÉ

Mit tettem én, hogy nyelved ily gorombán
Mer rám zajongni?

HAMLET

Oly tettet, mitől
Lehámlik a kegy, az illem pirul;
Képmutató lesz az erény; lehull az
Ártatlan szerelem szép homlokáról
A rózsza, és pokolvar váltja föl;
Mitől olyan lesz a nász-fogadás,
Mint kockajátzóknak hazug esküi.
Oly tettet, ó! mely ama testi frigynek
Kitépi lelkét, szó-árrá teszi
A hit malasztját. Az ég arca lángol,
Sőt e szilárd föld, e vegyes tömeg,
Bús képpel, mint majd ítélet-napon,
Belébetegszik.

KIRÁLYNÉ

Hajh! miféle tett az,
Mely már a címlapon így mennydörög?

HAMLET

Tekints e képre, s e másokra itt,
Két férfi-testvér hű ábráira.
Nézd, mennyi fönség ül e homlokon:
Hypérjon fürtök; homlok Jupiter
Sajátja; szem Mársé, mely fenyeget
S parancsol egyben; állás Mercuré.
Most száll le, egy égcsókoló tetőre;
Oly összetétel és idom, valóban,
Hogy minden isten, úgy látszik, pecsétet
Nyomott reája, biztosítani
Egy *férfit* a világnak. Ez vala
Férjed; tekintsd már a következőt.
Im, férjed ez; mint üszögös kalász
Az ép testvért rohasztva. Van szemed?
Elhagyhatád e szép hegylegelőt,
Hogy e mocsáron hízz? Hah! van szemed?
Szerelmed nem okolhadd; hisz korodban
A hejjehujja vér szelíd, hunyász,
S hallgat az észre; de micsoda ész az,
Mely ettül erre száll! Érzésed, az van,
Mert hogy mozognál másképp: ámde béna
Érzék az; ilyet örült sem hibáz,
Igy elmehábor sem tevé soha
Rabbá az érzést, hogy választani
Épen ne tudjon, ily különbözőkben.
Mi ördög volt hát a szem-bekötősdí,
Mely rászédett? Szem érzés nélkül, érzet
Látás nélkül, vagy fül, szem kéz ne'kül,
Szaglás minden ne'kül, vagy bármi hű
Érzéked egy-egy kóros része, így
El nem tompulhatott.
Fuj! nem pirulsz el? Pártütő pokol,
Ha így lázongsz egy tisztos anyanő
Csontjában, akkor a láng ifjuság

Erénye, öntüztében olvadó

Viasz legyen; ne mondják, hogy gyalázat,

Midőn az ifjú hév ösztön kirúg,

Ha már a csupa fagy ily lánggal ég

S az ész a vágnak kerítője lesz!

KIRÁLYNÉ

Ó, Hamlet! ne beszélj.

Lelkem mélyébe fordítod szemem,

Hol több olyan folt árnya látszik, amely

Soha ki nem mén.

HAMLET

Hah! egy zsíros ágy

Nehéz szagú verítékében élni;

Bűzben rohadva mézeskedni ott

A szurtos almon –

KIRÁLYNÉ

Ó, ne mondd tovább!

Fülembé mint tőr hatnak szavaid;

Ne többet, édes Hamlet.

(Arany János fordítása)

Kiss Csaba: *Hazatérés Dániába*

A HERCEG

Hivattál?

GERTRUD

Beszélni akarok veled...

A HERCEG

Ma nem vetkőzöl?

Durr, egy pofon! – Több nap hisztérikus feszültségéből

GERTRUD

Te vérszomjas disznó! Meg akartad ölni?!¹

A HERCEG

Ezt meg ne próbáld még egyszer...

¹ A királyné itt Claudiusra utal, akit Kiss Csaba drámájában Horatio a Herceg tudtával és jóváhagyásával megmérgezett, Claudius azonban túlélte a gyilkossági kísérletet.

GERTRUD

Mert megmérgezel! Vagy agyonversz? Vagy leszúrsz!? Mi lesz!?

A HERCEG

Csillapodj, anyám! Próbáljunk meg emberi módon...

Durr, még egy pofon.

GERTRUD

Emberi módon?! Kiszedem a szemed, te gyalázatos! Nézd meg, hogy néz ki! Mit tettél vele! –Hát kinek képzeled te magad?! Mindenféle ócska pletykák nyomán, majdnem halálba küldöd a férjem, és akkor próbáljunk meg emberi módon! (*Üti, tépi, karmolja*)

A HERCEG

(hátról előle, menekül körbe az ágy körül) Ne hazudjunk egymás szemébe! Te is tudod, hogy...

GERTRUD

Hát te mi vagy?! Te cinikus disznó, te! Nézd meg, hogy néz ki! – Eressz el a kezemet! – Most boldog vagy? Elégedett vagy!? (*Üti, rúgja, abol éri*)

A HERCEG

(próbálja kikerülni, lefogni) Csillapodj, anyám! Hallod?! Állj meg!

GERTRUD

Eressz el! Ne szoríts! Engedd el a kezemet! Meg akarsz fojtani, te istentelen!

Hisztérikusan zokog, miközben szabad kezével folyamatosan üti, tépi, karmolja fiát

A HERCEG

Az ördögbe! Nyughass már! (*Felkapja az ágy mellett álló lavórt, és a jeges vizet anyjára zúdítja.*)

Így! Most beszélgethetünk!

GERTRUD

(reszketve fekszik az ágyon) Nincs mit mondanom...

A HERCEG

Akkor miért hívtál?

GERTRUD

Gyűlöllek... Ne légy boldog soha senkivel!

A HERCEG

(hibetetlen önuralommal fogja vissza magát) Azt reméltem... ha majd tisztán látsz... hogy egy nap majd visszakaplak, anyám!

GERTRUD

Apádat a rák vitte el, esküszöm! Valaki mocskos hazugsággal tömte tele a füled...

A HERCEG

Még most is véded!? (*Megragadja, megrázza*) De meddig, anyám! Meddig?!

GERTRUD

Megőrültél?! Eressz el!

A HERCEG

Azért véded, mert tudtad! Tudtad, ugye! (*Lefogja*) Ordíts csak, sírjál, dobáld magad! Kiszedem én belőled! Végig tudtad, mi?... az első pillanattól kezdve... Együtt találtátok ki, együtt szültétek!?

(*Egyre jobban beleloallja magát, őrvöng*) Na, mondd ki, te vörösre mázolt élveteg száj! Lihegd a fülemben! Miféle rák az, amely apám életét megette! Két ollója volt, ugye? Egy férfi, meg egy nő!

(2000)

FIGYELEM!

**A feladatok közül csak egyet kell megoldania.
Kérjük, aláhúzással jelölje, melyik feladatot választotta!**

ÉRVELÉS

EGY MŰ ÉRTELMEZÉSE

ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉS

| | | Maximális pontszám | Elért pontszám |
|-------------------|----------------------|-----------------------|-------------------|
| I. Szövegértés | | 40 | |
| II. Szövegalkotás | tartalmi minőség | 20 | |
| | szerkezet, felépítés | 20 | |
| | nyelvi minőség | 20 | |
| Levonások | helyesírási hibák | Levonható: 15 | |
| | írás kép | Levonható: 3 | |
| ÖSSZESEN: | | 100 | |

 javító tanár

Dátum:

| | | Elért pontszám | Programba beírt pontszám |
|-------------------|----------------------|-------------------|--------------------------------|
| I. Szövegértés | | | |
| II. Szövegalkotás | tartalmi minőség | | |
| | szerkezet, felépítés | | |
| | nyelvi minőség | | |
| Levonások | helyesírási hibák | | |
| | írás kép | | |

 javító tanár

 jegyző

Dátum:

Dátum: